

Szanowna Pani
Agnieszka Pachciarz
Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia

W sprawie nakładania kar umownych na apteki.

Szanowno Pani Prezes!

Analizując kontrole NFZ prowadzone przez niektóre Oddziały NFZ, zauważyliśmy poważną niezgodność z obowiązującym prawem, która skutkuje nieuzasadnionym nakładaniem na apteki kar finansowych.

Prosimy zapoznać się z naszą analizą zapisów rozporządzenia, które reguluje w tym zakresie możliwości karania aptek przez NFZ i zwrócić Oddziałom uwagę na fakt, że karaniu nie mogą podlegać apteki, którym zdarzyło się tylko przekazanie błędnych danych przy receptach prawidłowo zrealizowanych i podlegających należytej refundacji.

Prosimy także aby oddziały, które tak postępowały powinny także zwrócić aptekom pieniądze naliczone jako kary niezgodne z obowiązującym prawem, co mogło mieć miejsce nawet od początku 2012 roku.

Zwracamy się z uprzejmą prośbą o informację jakie jest stanowisko Pani Prezes w tym zakresie.

Opis sytuacji:

Rozporządzenie MZ w sprawie ogólnych warunków umów na realizację recept oraz ramowego wzoru umowy na realizację recept:

§ 8. 1. W razie stwierdzenia niewykonania lub nienależytego wykonania umowy na realizację recept, będącego następstwem okoliczności, za które podmiot prowadzący aptekę ponosi odpowiedzialność, oddział wojewódzki Funduszu, o którym mowa w § 1 ust. 2, nakłada karę umowną.

6. Wysokość kary umownej wynosi do 2% kwoty refundacji ustalonej w sposób określony w ust. 3-5 w przypadku:

2) **przedstawienia danych** o obrocie lekami, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobami medycznymi objętymi refundacją, **niezgodnych ze stanem faktycznym, na których podstawie oddział wojewódzki Funduszu, o którym mowa w § 1 ust. 2, dokonał nienależnej refundacji;**

Proszę zwrócić uwagę, że kara może być naliczana tylko w odniesieniu do tych recept, które spełniają jednocześnie dwa warunki:

1 – dane zostały przedstawione niezgodnie ze stanem faktycznym;

2 – na podstawie tych danych NFZ dokonał nienależnej refundacji.

Ten zapis nie daje NFZtowi prawa do naliczania kar, gdy dane zostały przekazane niezgodnie ze stanem faktycznym ale NFZ dokonał należnej refundacji, czyli pomimo błędów w przekazanych danych elektronicznych w aptece znajdują się prawidłowe recepty, za które refundacja przysługuje, czyli jest należna.

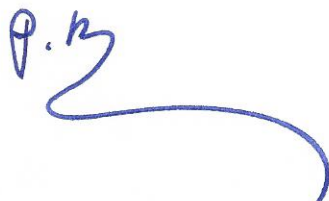
Zbieżnym z taką interpretacją zapisów rozporządzenia jest także fakt, że NFZ kontrolując apteki dzieli ewentualne błędy stosując dwa kryteria:

1 – **kryterium legalności** - i tu jeżeli apteka wydała lek nielegalnie zdaniem NFZ, czyli NFZ znalazł powód by zakwestionować aptecę refundację, refundacja jest aptecę odbierana. **W tej sytuacji dodatkowo i tylko wtedy, gdy ta nienależna refundacja została wypłacona aptecę w oparciu o przekazanie danych niezgodnych ze stanem faktycznym, który to stan spowodowałby w rzeczywistości odmowę refundacji, NFZ może naliczyć karę. Jeżeli natomiast nienależna refundacja została wypłacona zgodnie z przekazanymi danymi ale po zakwestionowaniu innych błędów na recepcie, kara nie może być naliczana.**

2 – **kryterium rzetelności** - i tu NFZ wskazuje aptecę wszystkie błędy (takie jak błędnie przekazany regon, datę wydania leku recepturowego, numer PWZ lekarza, datę wystawienia recepty, itp.) ale zgodnie z prawem NFZ potwierdza, że refundacja, była należna i jej nie kwestionuje, gdyż recepty w rzeczywistości są poprawne. Jednak w tej sytuacji NFZty naliczają niezgodnie z obowiązującym prawem kary za przekazanie danych niezgodnie ze stanem faktycznym ale przy dokonaniu należnej refundacji, co jest niezgodne z rozporządzeniem.

Z wyrazami szacunku

Prezes Rady ŚIA
dr farm. Piotr Brukiewicz

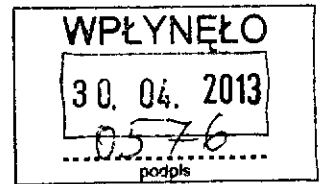
Wiceprezes Rady ŚIA
dr farm. Stanisław Piechula

Znak: NFZ/CF/DGL/2013/075/0220/W/09594/MSK

Warszawa, dnia 29. 04. 2013 r.

Pan
Stanisław Piechula
Wiceprezes Rady
Śląskiej Izby Aptekarskiej
ul. Kryniczna 15
40-637 Katowice

szanowny Panie Prezesie

W odpowiedzi na pismo z dnia 13 marca 2013 r., znak: SIAKat-0075-2013 dotyczące nakładania przez oddziały wojewódzkie Narodowego Funduszu Zdrowia kar umownych wynoszących do 2% kwoty refundacji uzyskanej przez apteki posiadające umowy na wydawanie produktów refundowanych, proszę przyjąć następujące wyjaśnienia.

Kontrola prowadzona przez publicznego płatnika świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie realizacji recept na leki, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyroby medyczne wydawane na receptę odbywa się na podstawie umowy zawieranej pomiędzy podmiotem prowadzącym aptekę a oddziałem wojewódzkim Funduszu. Wykładnia postanowień umowy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie ogólnych warunków umów na realizację recept oraz ramowego wzoru umowy na realizację recept (Dz. U. z 2013 r., poz. 364) nie może być dokonywana w sposób oderwany od unormowań ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2011 r. Nr 122, poz. 696, z późn. zm.), ponieważ brzmienie samej umowy, jak i ogólnych warunków umowy, zostały ustalone w akcie wykonawczym do powyższej ustawy, czyli w załącznikach do powołanego rozporządzenia w sprawie ogólnych warunków umów, zwanych dalej OWU.

Zgodnie z dyspozycją wynikającą z § 6 ust. 2 umowy na realizację recept: podmiot prowadzący aptekę zobowiązuje się uiszczać kary umowne, naliczone w sposób określony w § 8 OWU, w terminach i wysokościach określonych przez oddział Funduszu. Natomiast § 8 OWU stanowi, że w razie stwierdzenia niewykonania lub nienależytego wykonania umowy na realizację recept, będącego następstwem okoliczności, za które podmiot prowadzący aptekę

ponosi odpowiedzialność, oddział wojewódzki Funduszu nakłada karę umowną, wynoszącą do 2 % kwoty refundacji w przypadku przedstawienia przez aptekę danych o obrocie produktami refundowanymi niezgodnych ze stanem faktycznym, na których podstawie oddział wojewódzki Funduszu dokonał nienależnej refundacji. Unormowanie to zobowiązuje oddział Funduszu do bezwarunkowego egzekwowania kary umownej w razie stwierdzenia nieprawidłowości w wykonaniu umowy przez aptekę.

Powyższe zestawienie regulacji prawnych sprawia, że podstawę nałożenia kary umownej na aptekę stanowi § 8 ust. 1 OWU, warunkujący również konieczność zaistnienia zdarzenia kwalifikującego się jako niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy. Do takiej kwalifikacji konieczne jest wskazanie konkretnego obowiązku, którego strona umowy nie wykonała lub wykonała w sposób nienależyty. Jednym z obowiązków strony umowy jest gromadzenie i przekazywanie do oddziału Funduszu rzetelnych i zgodnych ze stanem faktycznym na dzień przekazania, informacji zawartych w treści poszczególnych zrealizowanych recept. Powyższy obowiązek ma swe źródło w art. 43 ust. 1 pkt 2 ustawy refundacyjnej oraz został powtórzony w § 3 ust. 1 pkt 3 OWU, który dodatkowo zobowiązał apteki do przekazywania przedmiotowych informacji w formie komunikatu elektronicznego. Zgromadzone przez aptekę dane, uzewnętrznione w postaci komunikatu elektronicznego, stanowią podstawę do sporządzenia zestawienia zbiorczego, pozwalającego na otrzymanie refundacji.

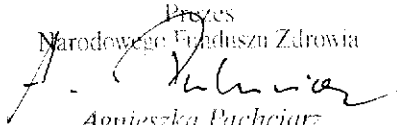
Powyższe unormowania ustawy refundacyjnej oraz aktów wykonawczych do tej ustawy stwarzają obowiązek, aby dane o obrocie będące podstawą do sporządzenia zestawienia zbiorczego i wypłaty refundacji, posiadały cechy rzetelnych, zgodnych ze stanem faktycznym na dzień przekazania oraz wynikających z treści zrealizowanych recept. Wynika to wprost z art. 45 ust. 5 ustawy refundacyjnej, zgodnie z którym apteki przekazują do oddziału wojewódzkiego Funduszu uzgodnione zestawienie zbiorcze w formie pisemnej, stanowiące podstawę refundacji. Wynika z tego w sposób jednoznaczny, że nie recepta, ale zestawienie zbiorcze, którego wytworzenie poprzedza sporządzenie komunikatu elektronicznego, stanowi podstawę do dokonania przez oddział wojewódzki Funduszu przelewu środków publicznych pod postacią refundacji. Z kolei powyższe prowadzi do wniosku, że zasadnicze znaczenie dla realizacji umowy zawartej pomiędzy apteką a oddziałem Funduszu stanowi obowiązek należytego i zgodnego ze stanem faktycznym przeprowadzania procesu wytwarzania zestawień zbiorczych. Obowiązek ten został zabezpieczony przez ustawodawcę karą umowną.

Jeżeli przeprowadzone przez oddział wojewódzki Funduszu postępowanie kontrolne, dotyczące sprawozdawanych przez aptekę danych o obrocie w formie zestawienia zbiorczego,

dowiedzie istnienia niezgodności tych danych ze stanem faktycznym, oddział wojewódzki negatywnie ocenia wykonanie przez aptekę postanowień umowy. Ustalenia tak przeprowadzonej kontroli prowadzą do wniosków, że Fundusz dokonał płatności za recepty, których treść jest odmienna od danych o obrocie przekazanych przez aptekę w trakcie procesu sporządzania zestawienia zbiorczego, będącego podstawą przelewu środków za refundację. W takim razie nie istnieją w aptece recepty o treści odpowiadającej danym przekazany w zestawieniu o obrocie produktami refundowanymi. Stanowi to uzasadnienie do uznania refundacji wypłaconej przez Fundusz, jako wypłaconej nienależnie oraz do nałożenia kary umownej wynoszącej do 2% kwoty refundacji.

Należy także zaznaczyć, że Narodowy Fundusz Zdrowia, który zobligowany jest do gromadzenia i przetwarzania danych napływających z aptek, musi mieć pewność co do ich jakości. Regulacje art. 43 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 ustawy refundacyjnej, jak i § 3 ust. 1 OWU, wyraźnie wskazują, że to apteka odpowiada za przekazanie do oddziału wojewódzkiego NFZ rzetelnych i zgodnych ze stanem faktycznym zgromadzonych przez siebie informacji o obrocie produktami refundowanymi.

Ponadto, obowiązkiem oddziału wojewódzkiego NFZ, wynikającym bezpośrednio z rozporządzenia w sprawie ogólnych warunków umów, jest ustalanie wysokości kary umownej z uwzględnieniem czasu trwania, stopnia oraz okoliczności naruszenia umowy, przez co wysokość kary umownej zredukowana zostaje do ułamka procenta wypłaconej aptece refundacji.

Przes
Narodowego Funduszu Zdrowia

Agnieszka Puchciarz

Szanowna Pani
Agnieszka Pachciarz
Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia

W sprawie nakładania kar umownych na apteki przy należnej refundacji.

Szanowna Pani Prezes!

Wysłaliśmy do Pani Prezes pismo znak SIAKat-0075-2013, zwracając w nim uwagę na ewidentne łamanie prawa przez niektóre oddziały NFZ (są także takie oddziały, które naszym zdaniem właściwie interpretują ustawę i rozporządzenie w tym zakresie), co skutkuje bezprawnym nakładaniem kar finansowych na apteki przez niektóre oddziały NFZ. Mieliśmy nadzieję, że jako Prezes NFZ doprowadzi Pani do zaprzestania takich praktyk, spowoduje identyczne stosowanie prawa przez wszystkie oddziały oraz doprowadzi do zwrócenia nienależnie nałożonych kar na apteki.

Tymczasem z odpowiedzi znak: NFZ/CF/DGL/2013/075/0220/W/09594/MSK (w załączeniu), odnosimy wrażenie, że zamiast jednoznacznie wyjaśnić tym oddziałom błędne postępowanie pojawia się niejasna interpretacja próbująca dowodzić ich prawidłowe postępowanie, a nawet jeszcze bardziej zaostrzyć interpretację przepisów, co by prowadziło już nie tylko do karania ale jeszcze do odbierania refundacji przy każdym błędzie w przekazywanych przez apteki danych szczegółowych.

Z uwagi na powyższe zwracamy się z wnioskiem o dokładne ponowne przeanalizowanie naszego pisma (w załączeniu), a także niniejszego, jeszcze dokładniejszego opisu łamania prawa przez niektóre oddziały NFZ w odniesieniu do przesłanej interpretacji.

Ze względu na dużą wagę poruszanego przez nas problemu oczekujemy na odpowiedź w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego pisma. Prosimy o informację jakie podejmie Pani działania naprawcze mające na celu zakończenie niezgodnego z prawem karania aptek w niektórych oddziałach NFZ i doprowadzenie do zwrotu pieniędzy pokrzywdzonym aptekom.

Odnosząc się do przesłanego pisma ponownie zwracamy uwagę na następujące fakty:

1 – rozporządzenie w sprawie ogólnych warunków umów na realizację recept oraz ramowego wzoru umowy na realizację recept pozwala oddziałowi NFZ nałożyć karę do 2% refundacji za przesłanie danych niezgodnych ze stanem faktycznym tylko i wyłącznie wtedy, gdy na podstawie tych nieprawidłowych danych fundusz dokonał nienależnej refundacji. Dokładnie to samo Pani Prezes wskazuje w swoim piśmie w miejscu zaznaczonym jako nr 1 (w załączeniu);

2 – apteki realizując recepty prawidłowo wystawione, za które przysługuje refundacja, czasami popełniają błędy w oddawanych szczegółowych danych elektronicznych, co jednak nie zmienia faktu, że refundacja jest należna, gdyż jest to recepta prawidłowa. By NFZ nie karał aptek tylko za błędne przekazanie danych przy prawidłowych receptach powstał § 8.6.1.2) rozporządzenia w sprawie ogólnych warunków umów na realizację recept oraz ramowego wzoru umowy na realizację recept. **Zapis ten chroni apteki przed karaniem w przypadkach gdy recepta jest prawidłowa, refundacja należna, a doszło jedynie do pomyłki w przekazaniu danych, co apteka zawsze można skorygować.**

3 – **dokładnie tak samo interpretują ten zapis wszystkie oddziały NFZ** (nawet te nakładające nieuzasadnione kary), gdyż wskazując w protokołach pokontrolnych kryterium legalności i rzetelności, żaden oddział NFZ w takim przypadku nie kwestionuje legalności refundacji i nie nakazuje jej zwrotu uznając ją tym samym za należną, gdyż recepty są prawidłowe. Natomiast wskazują czasami na brak rzetelności, czyli błędne przekazanie niektórych danych. **Tylko niektóre oddziały NFZ naliczają wtedy aptekom kary za jedynie błędne przekazanie danych z prawidłowych recept, za które nie kwestionowano należnej refundacji. W takich przypadkach nakładanie kar jest bezdyskusyjnie niezgodne z obowiązującymi przepisami i zapisem § 8.6.1.2) rozporządzenia.**

Zapisy § 8.6.1.2) stworzono po to, by karać apteki, które np. oszukują NFZ podając w przekazywanych szczegółowych danych nieprawidłowe wartości mające wpływ na refundację, a ich błędne wartości powodowałyby wypłatę nienależnej refundacji, np.:

A – apteka realizuje receptę wystawioną jako 100% ze znakiem X w polu „Oddział NFZ” a w danych podaje, że jest to recepta refundowana zmieniając znak X na numer oddziału;

B – apteka podaje nieprawidłową datę wystawienia recepty uzyskując refundację, gdyż prawdziwa data z recepty zdyskwalifikowałaby ją jako refundowaną.

W takich przypadkach zgodnie z zapisem § 8.6.1.2) aptece można naliczyć karę do 2% ..., gdyż przedstawiła nieprawidłowe dane, na podstawie których wypłacono nienależną refundację i oddział NFZ z pewnością bez zastanowienia także by odebrał tą refundację, wskazując na nielegalność i nierzetelność.

Jednak gdy apteka przekazała błędne dane nie mające wpływu na należność refundacji np.:

A – apteka zrealizowała receptę wystawioną jako refundowaną z numerem danego oddziału w polu „Oddział NFZ” ale przez pomyłkę przekazała numer innego oddziału NFZ, lub

B – apteka podała błędną datę wystawienia recepty, ale ta data podobnie jak prawidłowa mieści się w zakresie ważności recepty jako refundowanej,

oddział NFZ nie ma prawa odbierać refundacji ani karać apteki, gdyż w protokołach pokontrolnych stwierdza, że refundacja jest należna i nie zostało złamane kryterium legalności, a jedynie kryterium rzetelności, co przy należnej refundacji nie może prowadzić do nakładania jakichkolwiek kar.

4 - odnosząc się natomiast do niezwykle ryzykownej i jeszcze bardziej niebezpiecznej dla aptek próby udowadniania w Pani piśmie (zaznaczenie 2 i 3 w załączeniu), że w przypadku jakiegokolwiek błędu w przekazywaniu danych apteka powinna stracić zarówno refundację (niezależnie od poprawności recepty) jak i jeszcze zapłacić karę, to jest ona naszym zdaniem nieuzasadniona i pozbawiona podstaw prawnych. Wystarczy wskazać na art. 43.1.6 ustawy refundacyjnej oraz par 8.6.1.2 rozporządzenia M. Zdrowia w sprawie ogólnych warunków umów... by zauważyć, że **nie można odebrać aptece refundacji tylko z powodu błędnie przekazywanych danych, a jedynie wtedy, gdy recepta zostanie zrealizowana z naruszeniem obowiązujących przepisów. Dlatego też biorąc pod uwagę, że refundacja nie może być aptece kwestionowana gdy recepta jest prawidłowa (nawet gdyby apteka przekazała błędne dane**

szczegółowe) czyli gdy refundacja jest należna, to zgodnie z § 8.6.1.2) rozporządzenia w sprawie ogólnych warunków umów ..., nie można apteki karać za oddanie danych niezgodnych ze stanem faktycznym, gdy nie mają one wpływu na należność refundacji dla pacjenta.

Jak zaznaczyliśmy na wstępie jeszcze raz prosimy Panią Prezes o przeanalizowanie naszych argumentów, informację o podjętych działaniach **kończących niezgodne z prawem karanie aptek przez niektóre oddziały NFZ oraz zwrócenie aptekom pieniędzy z tytułu nienależnie zapłaconych kar.**

Z wyrazami szacunku

Prezes Rady ŚIA

dr farm. Piotr Brukiewicz

Wiceprezes Rady ŚIA

dr farm. Stanisław Piechula

Znak: NFZ/CF/DGL/2013/075/0291/W/13424/MSK

Warszawa, dnia 22. 05. 2013 r.

Pan
Stanisław Piechula
Wiceprezes Rady
Śląskiej Izby Aptekarskiej
ul. Kryniczna 15
40-637 Katowice

Szanowny Panie Prezesie

W odpowiedzi na pismo z dnia 7 maja 2013 r., znak: SIAKat-0139-2013 dotyczące nakładania na apteki kar umownych przez oddziały wojewódzkie Narodowego Funduszu Zdrowia, informuję co następuje.

Narodowy Fundusz Zdrowia pozostaje na stanowisku, zgodnie z którym może nakładać kary umowne wynoszące do 2% kwoty refundacji uzyskanej przez apteki posiadające umowy na wydawanie refundowanego leku, środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobu medycznego w przypadku przekazywania przez te apteki błędnych danych o obrocie produktami refundowanymi w postaci zestawienia elektronicznego dotyczącego zrealizowanych recept.

W związku z rozbieżnością stanowisk pomiędzy samorządem aptekarskim a Narodowym Funduszem Zdrowia przedstawiam okoliczności uzasadniające nakładanie powyższych kar umownych.

Podstawami nałożenia kary umownej za nienależytą realizację umowy na wydawanie produktów refundowanych, wyrażającą się nieprawidłowo oraz nierzetelnie sprawozdanymi informacjami o treści zrealizowanych recept, są: ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2011 r. Nr 122, poz. 696, z późn. zm.), rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie ogólnych warunków umów na realizację recept oraz ramowego wzoru umowy na realizację recept (Dz. U. z 2013 r., poz. 364), zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie OWU” oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie informacji gromadzonych przez apteki oraz informacji przekazywanych

Narodowemu Funduszowi Zdrowia (Dz. U. z 2011 r. Nr 294, poz. 1742, z późn. zm.). Powyższe zestawienie unormowań prowadzi do wniosku, że realizacja obowiązków apteki wyrażonych w art. 43 ust. 1 pkt 2 ustawy o refundacji, została zabezpieczona obowiązkiem po stronie publicznego płatnika nałożenia kary umownej, o której mowa w § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie OWU. Regulacja wynikająca z rozporządzenia w sprawie OWU determinuje konieczność zaistnienia zdarzenia kwalifikującego się jako niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy. Do takiej kwalifikacji konieczne jest wskazanie konkretnego obowiązku, którego strona umowy nie wykonała lub wykonała w sposób nienależyty. Powyższe unormowania kreują obowiązek apteki, aby dane o obrocie produktami refundowanymi, stanowiące podstawę do sporządzenia zestawienia zbiorczego recept i wypłaty środków za refundację, posiadały cechy rzetelnych i zgodnych ze stanem faktycznym oraz wynikały z treści zrealizowanych recept. Ponadto, unormowanie rozporządzenia w sprawie OWU kreuje imperatyw, zgodnie z którym oddział Funduszu jest zobligowany, a nie uprawniony do nałożenia kary umownej w przypadku stwierdzenia w toku kontroli faktu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, stanowiących okoliczności, za które odpowiedzialność ponosi podmiot prowadzący aptekę.

Należy również zauważyć, że przekazywana przez oddziały wojewódzkie w zaleceniach pokontrolnych negatywna ocena realizacji umowy pod względem kryterium legalności, nie stanowi wyłącznej podstawy do naliczenia kary umownej. Nie znajduje to uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawa oraz postanowieniach umowy. Albowiem taka logika rozumowania podważałaby sens dokonywania oceny realizacji postanowień umowy na wydawanie leków refundowanych z powodu innych kryteriów niż legalności. Zgodnie z § 3 ust. 4 Zarządzenia Nr 50/2012/DGL Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 8 sierpnia 2012 r. w sprawie planowania, przygotowywania i prowadzenia kontroli wystawiania i realizacji recept na refundowane leki, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyroby medyczne, kontrole aptek przeprowadzane są pod względem dwóch niezależnych kryteriów – legalności i rzetelności – według których dokonywane są oceny w ramach realizacji funkcji kontroli. Należy tu również wskazać, że obowiązek apteki należytej realizacji umowy, wyrażający się w dbałości o zgodne ze stanem faktycznym przekazywanie do oddziału Funduszu informacji zawartych w treści poszczególnych recept, unormowany w art. 43 ust. 1 pkt 2 ustawy o refundacji, literalnie precyzuje, że apteka ma obowiązek gromadzić i przekazywać dane rzetelne i zgodne ze stanem faktycznym. W związku z tym zastosowanie kryterium rzetelności stanowi prawidłowe nawiązanie do obowiązku apteki, wyrażonego na poziomie ustawy o refundacji.

Należy również dodać, że oddziały wojewódzkie Funduszu nie oceniają działalności aptek jako nielegalnych. Zakwestionowane w toku kontroli recepty były wystawione prawidłowo, pacjenci posiadali uprawnienia do otrzymania leków ze zniżką. Jednak na fakt otrzymania przez aptekę refundacji nie wpływa wyłącznie uprawnienie pacjenta i wystawienie recepty przez lekarza, ale również czynności osób realizujących recepty, do obowiązków których należy między innymi poprawne przekazanie danych wynikających z treści zrealizowanych recept, a do zadań kierownika apteki należy wygenerowanie raportu zawierającego zweryfikowane dane. Działania aptek polegające na przekazaniu nieprawdziwych informacji zasługują na ocenę negatywną ze względu na nierzetelność pracowników aptek. Nie wolno bowiem zapominać o roli apteki, której zadaniem jest nie tylko wydawanie produktów leczniczych pacjentom na podstawie poprawnie wystawionych recept lekarskich, ale także gromadzenie i przekazywanie danych w sposób rzetelny i odzwierciedlający stan faktyczny przebiegu wydarzenia, za jakie rozumie się wydanie konkretnego leku pacjentowi, bez kreowania przez aptekę własnej rzeczywistości. Apteki muszą przejawiać dbałość o dane zawarte w komunikacie elektronicznym poprzedzającym wytworzenie zestawienia zbiorczego recept, ponieważ dane te, których właścicielem jest Minister Zdrowia, są zasadnicze dla każdej analizy prowadzonej w systemie gospodarki lekami. Jeżeli apteka przekazuje dane o obrocie lekami niezgodne z treścią wyrażoną na receptce, należy uznać, że refundacja była nienależna, ponieważ na podstawie tych danych Fundusz dokonuje refundacji.

Prezes
Narodowego Funduszu Zdrowia
Agnieszka Pachciarz
Agnieszka Pachciarz

Szanowny Pan
Bartosz Arłukowicz
Minister Zdrowia

Skarga na niezgodne z prawem nakładanie kar finansowych na apteki przez NFZ

Szanowny Panie Ministrze!

Wnosimy skargę do Pana Ministra przeciwko Narodowemu Funduszowi Zdrowia i zwracamy się z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w sprawie. Naszym zdaniem, NFZ jako płatnik w polskim systemie opieki zdrowotnej, tworząc błędne interpretacje prawne, akceptuje niezgodne z obowiązującym prawem działania niektórych swoich oddziałów. Kary finansowe nakładane na apteki przez podległe mu jednostki nie mają umocowania w polskim prawie.

W przypadku uwzględnienia naszego stanowiska, prosimy Pana Ministra, aby poinformował wszystkie oddziały NFZ o konieczności przestrzegania obowiązującego prawa, zobowiązał je do zaprzestania nakładania na apteki kar niezgodnych z prawem oraz do zwrotu nienależnie nałożonych na nie sankcji.

Sprawa pod względem prawnym jest nieskomplikowana i dziwi fakt, że NFZ upiera się przy błędnej interpretacji, która być może pożądana jest przez NFZ, jednak zdecydowanie niezgodna z obecnie obowiązującym prawem.

Rozporządzenie ministra zdrowia z dnia 8 marca 2012 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie ogólnych warunków umów na realizację recept oraz ramowego wzoru umowy na realizację recept zmieniła zapis §8 ust. 6 p.2 zastępując wyrażenie „dokonał refundacji” na „dokonał nienależnej refundacji”.

Zmiana ta w oczywisty sposób miała spowodować, aby apteki były karane tylko wtedy, gdy za błędnym przekazaniem danych nastąpiłaby wypłata przez fundusz nienależnej refundacji, a nie za samo błędne przekazanie danych – np.: przekazanie daty z „przeterminowanej” recepty w taki sposób, że mieści się jeszcze w okresie ważności recepty.

Dołączając do skargi całą korespondencję zwracamy uwagę na podstawowe zapisy obowiązującego prawa, a mianowicie:

– rozporządzenie w sprawie ogólnych warunków umów na realizację recept oraz ramowego wzoru umowy na realizację recept **pozwala oddziałowi NFZ nałożyć karę do 2% refundacji za przesłanie danych niezgodnych ze stanem faktycznym tylko i wyłącznie wtedy, gdy na podstawie tych nieprawidłowych danych fundusz dokonał nienależnej refundacji.** Dokładnie to samo prezes NFZ wskazuje w swoim piśmie z 29.04.2013 r. w miejscu zaznaczonym jako nr 1 (w załączeniu). Niestety po naszych wyjaśnieniach, w swoim kolejnym piśmie z 22.05.2013 r., także w miejscu zaznaczonym jako nr 1 (w załączeniu), prezes NFZ, zmieniając interpretację powyższego rozporządzenia, twierdzi, że NFZ może nakładać kary również za samo błędne oddanie danych, niezależnie od tego czy refundacja należy się czy nie, a nawet próbuje dowodzić, że w takim przypadku refundacja jest nieuprawniona. Jednakże rozporządzenie zdecydowanie uzależnia nakładanie kary od jednoczesnego zaistnienia dwóch przesłanek: oddania danych niezgodnych ze stanem faktycznym i uzyskania nienależnej refundacji.

Rozdział 4. Kary umowne.

§ 8. 1. W razie stwierdzenia niewykonania lub nienależytego wykonania umowy na realizację recept, będącego następstwem okoliczności, za które podmiot prowadzący aptekę ponosi odpowiedzialność, oddział wojewódzki Funduszu, o którym mowa w § 1 ust. 2, nakłada karę umowną.

6. Wysokość kary umownej wynosi do 2% kwoty refundacji ustalonej w sposób określony w ust. 3-5 w przypadku: 2) przedstawienia danych o obrocie lekami, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobami medycznymi objętymi refundacją, niezgodnych ze stanem faktycznym, na których podstawie oddział wojewódzki Funduszu, o którym mowa w § 1 ust. 2, dokonał nienależnej refundacji;

– apteki realizując recepty właściwie wystawione, za które przysługuje refundacja, niekiedy popełniają błędy w oddawanych szczegółowych danych elektronicznych, co jednak nie zmienia faktu, że refundacja jest należna, ponieważ sama recepta jest prawidłowa. Zapis w § 8.6.1.2) rozporządzenia w sprawie ogólnych warunków umów na realizację recept oraz ramowego wzoru umowy na realizację recept chroni apteki przed karaniem w przypadkach, gdy recepta jest prawidłowa, refundacja należna, a doszło jedynie do pomyłki w przekazaniu danych, którą apteka zawsze może skorygować.

I tutaj należy wskazać ponownie błędną interpretację prawa przez centralę NFZ, która w swoim piśmie z 22.05.2013 r. (w załączeniu) w punktach podkreślonych jako 2 i 3 próbuje dowodzić niezgodnie z obowiązującym prawem, jakoby błędne oddanie danych z prawidłowo wystawionych i prawidłowo zrealizowanych recept mogło powodować nienależność refundacji, czyli upoważniało NFZ do jej niewypłacenia lub odebrania aptece. Nawet oddziały NFZ, które nieprawidłowo nakładają kary na apteki za błędne przekazywanie danych z bezbłędnie wystawionych i zrealizowanych recept w żadnym z takich przypadków nie posunęły się do kwestionowania refundacji, gdyż najprawdopodobniej w przeciwieństwie do centrali NFZ znają zapis art. 43.1.6 ustawy refundacyjnej, z którego wynika możliwość kwestionowania refundacji jedynie przy błędnej realizacji recepty, a nie przy jej prawidłowej realizacji, nawet, jeżeli NFZ-etowi przekazano przez pomyłkę błędne dane dotyczące tej recepty lub jej realizacji.

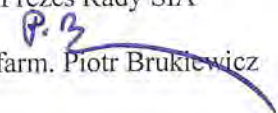
Art. 43. 1. Apteka w celu realizacji świadczeń objętych umową na realizację recept ma obowiązek: 6) zwrotu refundacji ceny leku, środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobu medycznego łącznie z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia, w którym wypłacono refundację do dnia jej zwrotu, w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania do zapłaty, jeżeli w wyniku weryfikacji lub kontroli informacji, o których mowa w pkt 2, lub kontroli, o której mowa w pkt 3 i 4, zostanie stwierdzone, że realizacja recepty nastąpiła z naruszeniem przepisów ustawy, przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz przepisów o zawodach lekarza i lekarza dentysty;

Reasumując, należy jednoznacznie stwierdzić, że możliwość nakładania kar finansowych na apteki zgodnie z § 8.1.6. rozporządzenia w sprawie ogólnych warunków umów na realizację recept oraz ramowego wzoru umowy na realizację recept występuje tylko i wyłącznie wtedy, gdy zachodzą jednocześnie dwie okoliczności: oddanie danych niezgodnych ze stanem faktycznym (błędnie wystawiona lub błędnie zrealizowana recepta) i uzyskanie nienależnej refundacji. Jedynie w takim przypadku NFZ może zakwestionować i odebrać aptece refundację i dodatkowo nałożyć przewidzianą karę.

W opisywanych działaniach NFZ w żadnym przypadku nie kwestionował refundacji, a wręcz wykazywał, że była ona należna, natomiast nakładał kary finansowe wyłącznie za błędne przekazanie danych, co jest bezsprzecznie niezgodne z ustawą refundacyjną i cytowanym rozporządzeniem.

Z uwagi na przedstawione dowody, wnosimy o doprowadzenie do przestrzegania przez NFZ określonych przepisów oraz o zwrot aptekom bezprawnie nałożonych kar.

Z wyrazami szacunku

Prezes Rady ŚIA

dr farm. Piotr Brukiewicz

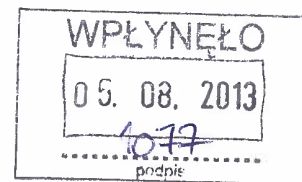
Wiceprezes Rady ŚIA

dr farm. Stanisław Piechula

do wiadomości:
- prezes Rady Ministrów
- izby aptekarskie

MINISTERSTWO ZDROWIA

Warszawa, 12.08.2013

Departament
Polityki Lekowej i Farmacji
MZ-PLO-460-18994-2/KP/13

0167

Pan
dr farm. Stanisław Piechula
Wiceprezes
Śląskiej Izby Aptekarskiej

Szanowny Panie Prezesie,

W związku z pismem znak: SIAkAT-0167-2013 w sprawie niezgodnego z prawem nakładania kar finansowych na apteki przez Narodowy Fundusz Zdrowia, uprzejmie informuję, że została dokonana analiza Państwa zastrzeżeń odnośnie interpretacji § 8 ust. 1 i ust. 6 pkt 2 Załącznika Nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 grudnia 2011 r. w sprawie ogólnych warunków umów na realizację recept oraz ramowego wzoru umowy na realizację recept (Dz. U. z 2013 r., poz.364 z późn. zm.) przez Narodowy Funduszu Zdrowi.

Niemniej jednak uprzejmie informuję, że Departament Polityki Lekowej i Farmacji zwrócił się dodatkowo odrębnym pismem do Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia o przekazanie wyjaśnień w przedmiotowej sprawie, w związku z czym odpowiedź na Państwa pismo zostanie przekazana po dokonaniu analizy odpowiedzi przesłanej przez NFZ.

Z poważaniem,

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departament Polityki Lekowej i Farmacji

Małgorzata Szlachowska

Szanowny Pan
Bartosz Arłukowicz
Minister Zdrowia

Szanowny Panie Ministrze,

W czasie oczekiwania na rozstrzygnięcie problemu przez Departament Polityki Lekowej i Farmacji nienależnego naliczania kar przez NFZ, otrzymaliśmy do wiadomości odpowiedź Centrali NFZ udzieloną Naczelnej Izbie Aptekarskiej w tej samej sprawie (pisma w załączeniu).

Niestety naszym zdaniem NFZ nadal błędnie interpretuje przepisy obowiązujące w tym zakresie, co szczegółowo opisaliśmy.

Z uwagi na powyższe, gdy Ministerstwo Zdrowia będzie analizowało ten problem w celu wyjaśnienia postępowania NFZ, proszę przyjąć dodatkowe pytania w tej sprawie:

1 - jeżeli interpretacja NFZ byłaby zgodna z obowiązującymi przepisami i refundacja za realizację prawidłowych recept tylko przy błędnym przekazaniu danych byłaby zawsze nienależna (takie stanowisko zajmuje NFZ), to po co ustawodawca zwracałby szczególną uwagę na tą nienależność refundacji w zapisie 4.8.1.6. rozporządzenia w sprawie ogólnych warunków umów ...? Zgodnie z interpretacją NFZ każda refundacja przy błędnym przekazaniu danych byłaby zawsze nienależna.

2 – jeżeli zgodnie z interpretacją NFZ refundacja jest nienależna gdy tylko nastąpi błędne przekazanie danych, czyli nawet przy prawidłowej realizacji recept, to kiedy może zająć przypadek, który chciał wykluczyć ustawodawca z naliczania kar, czyli refundacja należna przy błędnym przekazaniu danych?

3 – dlaczego NFZ tylko nakłada kary umowne wykorzystując zapis o błędnym przekazaniu danych **i nienależnej refundacji (koniunkcja)**, a nie odbiera refundacji zgodnie ze swoim obowiązkiem wynikającym z art. 43.1.6. ustawy refundacyjnej, jeżeli upiera się przy dowodzeniu, że refundacja jest nienależna już przy samym błędnym przekazaniu danych pomimo, że recepty są prawidłowe? W oparciu o jakie przepisy NFZ miałyby odebrać refundację za prawidłowe recepty – należną, twierdząc, że przy błędnym przekazaniu danych stała się ona nienależna?

Naszym zdaniem odpowiedź na te wszystkie pytania jest jednoznaczna i wynika z faktu, że refundacja jest zawsze należna, gdy w aptece znajdują się prawidłowo zrealizowane recepty, a NFZ w takim przypadku nie może ani zabierać refundacji za prawidłowo zrealizowane recepty, ani nakładać kar za samo błędne przekazanie danych przy prawidłowo zrealizowanych receptach.

Z wyrazami szacunku

Prezes Rady ŚIA

dr farm. Piotr Brukiewicz

Wiceprezes Rady ŚIA

dr farm. Stanisław Piechula

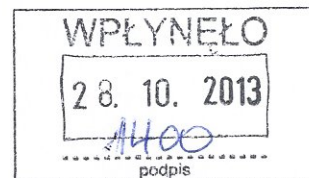
MINISTERSTWO ZDROWIA

Warszawa, 25. 10. 2013

Departament

Polityki Lekowej i Farmacji

MZ-PLO-460-18994-1/KP/13

0167
0302

Pan

dr farm. Piotr Brukiewicz

Prezes Śląskiej Izby Aptekarskiej

Pan

dr farm. Stanisław Piechula

Wiceprezes Śląskiej Izby Aptekarskiej

W związku z przesłanym przez Państwa pismem znak: SIAKat-0167-2013 w sprawie interpretacji § 8 ust. 1 i ust. 6 pkt 2 załącznika Nr 1 (Ogólne warunki umów na wydawanie refundowanego leku, środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobu medycznego na receptę) do *rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń (Dz. U. Nr 81, poz. 484)*, uprzejmie informuję co następuje.

Zgodnie z § 8 ust. 1 i ust. 6 pkt 2 załącznika Nr 1 (Ogólne warunki umów na wydawanie refundowanego leku, środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobu medycznego na receptę) do *rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 6 maja 2008 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń*, w razie stwierdzenia niewykonania lub nienależytego wykonania umowy na realizację recept, będącego następstwem okoliczności, za które podmiot prowadzący aptekę ponosi odpowiedzialność, właściwy oddział wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia nakłada karę umowną. Wysokość kary umownej wynosi do 2% kwoty refundacji w przypadku przedstawiania danych o obrocie lekami, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobami medycznymi objętymi refundacją, niezgodnych ze stanem faktycznym, na których podstawie właściwy oddział wojewódzki Funduszu dokonał nienależnej refundacji.

W opinii Departamentu Polityki Lekowej i Farmacji przesłanki nałożenia kary umownej muszą być spełnione łącznie, tzn. przedstawienie danych o obrocie niezgodnych ze stanem faktycznym oraz wypłata na tej podstawie nienależnej refundacji. Należałoby przyjąć, że nie w każdej sytuacji przedstawienie błędnych danych może być podstawą nienależnej refundacji. Wydaje się, że do takiej sytuacji dochodzi dopiero w przypadku, gdy realizacja recepty nastąpiła z naruszeniem przepisów *ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych* (Dz. U. Nr 122, poz. 696, z późn. zm.), przepisów o *ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (Dz. U. z 2008 r., Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.) oraz przepisów *ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodzie lekarza i lekarza dentysty* (Dz. U. z 2011 r., Nr 277, poz. 1634, z późn. zm.). Dodać należy, że apteki mogą odpowiadać ewentualnie za szkodę w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy na podstawie przepisów prawa cywilnego.

DYREKTOR
Departamentu Polityki Lekowej
i Farmacji

Artur Falek

Do wiadomości:

- Pan Tomasz Pawłęga – Z-ca Dyrektora Departamentu Ubezpieczenia Zdrowotnego w MZ
- Pani Agnieszka Pachciarz – Prezes Narodowego Funduszu Zdrowia